

Сучасні гуманітарні дискурси у формуванні комунікативної компетенції політологів

© Тетяна Громко

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка,
20006, Україна, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1
E-mail: tvhromko@i.ua

Розглянуто основні типи гуманітарних дискурсів, які виділяються у професійній комунікативній компетенції політологів за змістовною частиною: політичний, діловий і культурний. Всередині інституційного дискурсу визначено політичний, адміністративний, юридичний, військовий, релігійний, науковий, медійний як його підтипи, що є важливим для професійної комунікативної компетенції політологів.

Ключові слова: дискурс, політичний дискурс, типи політичного дискурсу, комунікативна компетенція, політолог, політологічна компетенція.

In the field of contemporary humanitarian discourses in the professional communicative competence of political scientists on the content part distinguish the main types of discourse: political, business and cultural. The peculiarity of contemporary society within the institutional discourse is defined by political, administrative, legal, military, religious, scientific, and media subtitles, which is important for the professional communicative competence of political scientists.

Keywords: discourse, political discourse, types of political discourse, communicative competence, political scientist, political science competence.

У сучасній науці дискурс є об'єктом уваги не лише лінгвістів, а й філософів, психологів, літературознавців, етнографів, фахівців зі штучного інтелекту тощо. Про зацікавленість науковців проблемами дискурсу свідчить велика кількість праць вітчизняних та зарубіжних дослідників, зокрема Н. Арутюнової, Ф. Бацевича, О. Бессонової, А. Белової, В. Дем'янка, В. Карасика, Є. Кубрякової, М. Макарова, М. Полюжина, П. Серію, А. Токарської, Дж. Філіпса, Дж. Фіске, Р. Ходжа, І. Шевченко, Дж. Юла та ін.

Термін «дискурс» використовується у різних значеннях, що дає змогу науковцям стверджувати про багатогранність його поняттєвих меж. Дискурс не лише тісно пов'язаний з усіма видами комунікації в суспільстві (комунікативний дискурс, вербальний, невербальний), він виступає носієм різних типів інформації у процесі комунікації.

Ф. Бацевич стверджує, що дискурс можна визначити як тип комунікативної діяльності, інтерактивне (і трансактивне) явище, яке має різні форми вияву (усну,

писемну, внутрішню, паралінгвальну), відбувається в межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями і тактиками учасників спілкування, є складним синтезом когнітивних мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників, які визначаються конкретним колом «форм життя», має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів [1, с. 13-14].

Характеристика дискурсу як комунікативного явища, а це наявність контексту різних типів (психологічного, соціального та ін.), різні аспекти комунікативного контакту й аспекти мовного коду, дає підстави для його сучасного переосмислення – введення дискурсу у сферу міждисциплінарних досліджень.

Лінгвістичний енциклопедичний словник трактує дискурс як «зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними – прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; текст, розглянутий в контексті подій; мовлення, розглянуте як цілеспрямований, соціальний акт, як компонент, що бере участь у взаємодії людей і механізмах їх свідомості (когнітивних процесах)» [4, с. 136].

Дискурсу властиві всі ознаки тексту: цілісність, інформативність, структурна організація, композиційна завершеність та ін.

«Комунікація політична – процес передачі, обміну політичною інформацією, який структурує політичну діяльність і надає їй нового значення, формує громадську думку і політичну соціалізацію громадян з урахуванням їхніх потреб та інтересів» [3, с. 41].

У сфері політології комунікація характеризується вживанням фахових термінів, а також комбінацією лексичних одиниць і синтаксичних структур. На нашу думку, серед сучасних гуманітарних дискурсів у професійній комунікативній компетенції політологів за змістовною частиною можна виділити такі основні типи дискурсу: політичний, діловий і культурний дискурс. За особливістю сучасного соціуму всередині інституційного дискурсу виділяються такі його підтипи, як політичний, адміністративний, юридичний, військовий, релігійний, науковий, медійний та ін.

Прагмалінгвістична модель дискурсу висуває на перший план ознаки способу чи каналу спілкування. За способом спілкування розрізняють інформативний і фасцинативний, змістовний і фактичний, серйозний і несерйозний тощо, за каналом спілкування – усний і письмовий, контактний і дистанційний, віртуальний і реальний типи дискурсу [2, с. 295].

Таким чином, сучасні гуманітарні дискурси історично мінливі – вони розчиняються в суміжних типах дискурсу, що є важливим для професійної комунікативної компетенції політологів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. Київ: Академія, 2004. 344 с.;
2. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. Волгоград: Перемена, 2002. 477 с.;
3. Кирилюк Ф. М. Новітня політологія / Ф. М. Кирилюк. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 564 с.;
4. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. Москва, 1990. 685 с.

УДК 378.091:316.614-057.875

Окремі питання наскрізної професійної соціалізації студентів напряму підготовки «Інформаційний аналітик» протягом навчання у ВНЗ

© Світлана Дубова

Київський національний університет культури і мистецтв,
01601, Україна, м. Київ, вул. Чигоріна, 14
E-mail: sdubova@ukr.net

Констатовано відсутність системних заходів для професійної соціалізації студентів напряму підготовки «Інформаційна аналітика». Зазначено, що професійна соціалізація виконує важливу гносеологічну функцію у розвитку майбутніх фахівців. Запропоновано комплекс заходів (проведення зустрічей з фахівцями фаху, відвідування професійних заходів та створення студентських аналітичних груп), реалізація якого сприятиме більш ефективній професійній соціалізації студентів.

Ключові слова: аналітик, соціалізація, підготовка, навчання, практика, професіоналізація.

The absence of system measures for the professional socialization of students in the direction of training "Information analytics" was stated. It is noted that professional socialization fulfills an important epistemological function in the development of future specialists. The complex of measures (meetings with specialists, attending professional events and creation of students' analytical groups), which implementation will promote more effective professional socialization of students, is proposed.

Keywords: analyst, socialization, preparation, training, practice, professionalization.

Сьогодні процес підготовки фахівців за напрямом «Інформаційна аналітика» все ще перебуває на етапі свого становлення. Хоча окремими ВНЗ вже напрацьовані формальні програми підготовки фахівців. Основу підготовки складають наступні блоки дисциплін: дисципліни загальної підготовки («Іноземна мова», «Філософія», «Політологія», «Професійна та корпоративна етика» тощо), дисципліни професійної та практичної підготовки («Історія культури», «Менеджмент соціокультурної діяльності», «Соціальні комунікації», «Діловий етикет», «Теорія інформації», «Інформаційне суспільство: теорія і практика», «Аналітико-синтетичне опрацювання документів», «Інформаційні технології,